

The Center for Research Libraries scans to provide digital delivery of its holdings. In some cases problems with the quality of the original document or microfilm reproduction may result in a lower quality scan, but it will be legible. In some cases pages may be damaged or missing. Files include OCR (machine searchable text) when the quality of the scan and the language or format of the text allows.

If preferred, you may request a loan by contacting Center for Research Libraries through your Interlibrary Loan Office.

Rights and usage

Materials digitized by the Center for Research Libraries are intended for the personal educational and research use of students, scholars, and other researchers of the CRL member community. Copyrighted images and texts are not to be reproduced, displayed, distributed, broadcast, or downloaded for other purposes without the expressed, written permission of the Center for Research Libraries.

© Center for Research Libraries

Scan Date: October 19, 2007

Identifier: s-k-000002-n6

صاحب امتیاز و مدیر مسئول
ضیا کوك آلپ

پیل - ۱ صائی - ۶
نسخه سی ۱۰ غروشد

کوکو و محبوب

داره خانہ سی
دیار بکر
کومت دائرہ سندھ
ولایت مطبہ سی
تلفرا فیاً: دیار بکر
کوچوک مجموعہ

آبونہ شرائطی

سنہ لکی : ۵۰۰
آلتی آبلق : ۲۰۰
غروشد

۱۳۴۰
۱۹۲۲-۳۳۸

ہفتہ در ہر چیتار علمی ، ادبی ، سیاسی ، اقتصادی مجموعہ در

۱۵ ذی القعدہ سنہ ۳۴۰ بازار ایتسی ۱۰ نوموز سنہ ۳۳۸

مصاحبہ :

فلسفہ یہ دو غرو

بر تنوعیدر . « بوکله فصیحدر » دیدیکمن
زمان آکلاشیلپرکہ « بوکله کوزلدر » دیاک
ایستہ ورز .
« غلط مشهور لغت فصیحدر دن داما
فصیحدر » دیدیلدی وقت آکلاشیلپرکہ

قیمتار ، اقتصادی ، ماقاری ، بدیی ،
اخلاقی ، دینی قیمتار نامیلہ بش نوعدر .
باشقہ قیمتار ، بویش نوکاک ایچندہ در .
مثلا لسانیاتدہ « فصیح ، بلدیغ ، کالریلہ
آفادہ اولوزان لسانی قیمتار بدیی قیمتک

خاق هانجی کلهزی، کوزل کورورسه ،
لسانجیار نظر ندوده او ذراک فصیح طائمالدر .
براملانک دوهرو اولمه سی ده کوزل اولمه سی
دیگدر ، بر یازینک ای اولمه سی ده کوزل
اولمه سی دیگدر .

حقوقی ، سیاسی قیمتلرده ، اخلاقی
قیمتار نوعنه داخلدر . بر ایشک بحق ،
مشروع ، عادلانه اولمه سی ، اولنک ای
اولمه سی دیگدر . حقوق ، خلقک اخلاقنه
اسناد ایگزسه محترم طایفهاز . قانون ،
قوتی ، ملی اخلاقه اویفونانیدن آلمازسه
مطاع اولناز . سیاسی قیمتک اساسی ده
شان در . منی تمیکلردن فورناران بر
قهرمانه « شانلی » هنوانی ویریلیر . سیاسی
بر قوت ، آنجق شانلی بر شخصیتک یا خود
شانلی شخصیتارا چوره سنده تشکیل ایده بیلیر .
افکار عامه ، ولایت عامه نک آنجق شانلی
الدرده بولوندیغی تورورسه تصویب ایدهر .
شانلیاق ، یکی بر سیاسی قونه باشلانقیج
اولدنی کی ، شانمزاق ده عنعنوی بر
اجلال و شهامت نهایت ویره بیلیر . تاریخی
بر شوکته مالک اولان بره مرای ، وطنک
استقلال و حریتی ، کندی - فنا آکلاشیامش
منفعتی - ایچین ، الکخان دوشمانلره ساندنی
آنده پارلاق بر ماضیدن قالان بوتون شان

ایزلیخی در حال غیب ایدر . دیگدر که سیاسی
ولایتک منبئی اخلاقی قهرمانلارک ، صاحب ارینه
ویردیکی « شان » در . بر آدامک شانلی
اولمه سی ، چوق ای اولمه سی دیگدر .
او حالده ، « شانلی » صفتی ده ، اخلاقی
قیمتلردن برینی افاده ایدر .

قیمت لک مادی شایئیلردن فرقی آکلامق
ایچین براز تعمیق ایدهلم :

۱ - قیمت مفهومه ابتدا اهمیت
ورن ، اقتصاد علمیدر . حتی ، بعض
اقتصاد جیلرجه ، اقتصادک آکلاشیامه سی ،
« قیمت » ک تعریف ایدیله سنه باغلیدر . بویه
اولدنی حالده ، اقتصاد علمی ، قیمتک
حقیقی ماهیتی میدانه قویه مادی - زیر ،
بو علم ، قیمتی یالکرافتصادی قیمتدن عبارت
ظن ایندی . حال بوکه قیمتی تعریف ایده بیامک
ایچین ، قیمتک بوتون وعلریخی کوزا وکنده
بولوندورمق لازمی .

اقتصاد علمی ، قیمتک تانی مادی
فائده ده بولمق امیدینه دوشدی . دور قاعه
نظر آ اشیانک قیمتی فردی یا خود اجتامی
فائده سیله اولچولمش اولورسه ، انسانی لک
اوتهدن بری قبول ایتمک قیمتلر ساسله سی
باشدن باشه دیکشمک لازم کلیر . « قیمتک
تملی فائده در » نظریه سنه کوره ، زائد اولان

احتیاجلرک سوقيله و فائده تا مبنی مقصديله
 بایلان دوشونوشه و تدبیر و آدی و پرلیر
 فن آداهلری مدبریه صاحب کیمسه لر دره
 فیلسوفلر ایسه معافله صورتنده دوشونن
 کیمسه لر دره . انسانیت ، اک اسکی زماندن
 بری ، کوزهل صنعتلر کی ، فاسفی معافله بی ده
 اقتصادی قیمتک فوئده طایمشدر . بو کونده
 عمومی تاقیمک بویه اولدیفنی کورپوروز ،
 ذهنی حیات کی ، اخلاقی حیاتک ده
 بدیمی جهنی واردر . اک و کسک ، فضیلتلر ،
 اجتماعی انتظام ایچین در حال ایفاسی لازم
 کلن قاعدلی ووجوبلی وظیفه لک اجرایی
 دکدر ، بلکه ، وجداندن کنندی کندیسه
 توپوب کلن و اکثریا نفسی ابدال ، ماهیتنده
 کورولن حر و غایه سز فداکارلقلردر .
 بعضی فضیلتلر واردر که فائده جی آدامار
 اولری یخنونانه تلقی ایدرلر ، حال بوکه
 بوفضیلتلرک بویوکلکی یخنونانه اولملرینک
 نتیجه سیدر . مثلاً ، سپانسر ، فقیرلره
 شفقت و یاردیمک ، جمعیتک ای آکلانیشلر
 منفعتنه ، غایر اولدیفنی اثبات ایتدی . بونکله برابره
 اولنک و اثباتی ، بوتون انسانلرک بوحر کته بویوک
 برفضیلت نظر یله باقیه سی منع ایدمه دی .
 ذهنی و اخلاقی حیاتلر کی ، دینی حیاتک ده
 بدیعی واردر . امام عالی بویورپورک

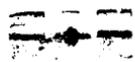
احتیاجلره هیچ اهمیت ویرمه مک ، یالکز
 ضروری اولان احتیاجلره اهمیت ویرمک
 اقتضا ایدر . بوتاقی به نظر آ ، زواندن
 اولان شیلر مفقود اولورسه حیاتک فعالیتلرندن
 هیچ برینه خلل کلز . هله ، (لوکس) اشیایه
 عطف ایدیلن قیمتلر بوس بوتون مسرفانه دره
 بونلرک حصول کتیردیکی فائده ، کتیدیلری
 ایچین صرف ایدیلن مبالغلری اوده یه من .
 بعضی نظریه جیلر ایسه ، لوکس اشیایک
 قیمتنی بوس بوتون هیچه ایندیرمک ایسترلر .
 حا بوکه حیاته باقارسه ق ، انسانلر آراسنده اک
 قیمتلر شیلرک لوکس اشیای اولدیفنی کوروروز .
 کوزهل صنعتلر عمومیتله ، لوکس اشیای
 نوعنددر . صنعتکار ایدرکن ، هیچ
 برفائده مک حصولنی دوشونمز ، چوجوق ،
 اویونجاقلریله اویینارکن ، ناسل برفائده
 پیدشده قوشمیورسه ، صنعتکارده اوله در .
 صنعتکارده ، چوجوق کی یالکز کنندی
 ذوقی ایچین شعر بازار ، رسم بابار ، شرقی
 سوبلر ، رقص ایدر .
 دوشونوش ساحه سندنده و معافله =
 سپه اولاسیون ، عینی حالده در . معافله ،
 هیچ برفائده بی امل ایدنکمزین ، هیچ
 بر عملی تطبیقاتی استفاد ایتمکمزین ، صرف
 دوشوننک ایچین دوشونمکدر . عملی

بسم الله هبائتم ، نهجنت اميدله در ،
 نهده جهنم قورقوسيله در . صرف بو عبادت اردن
 درونی بر ذوق آلدینم ایچیندر . مسلمانلرک
 اکبویوک اولیرلرندن اولان ، رابطه عدویه ده
 بوسوزک عینی سوبله مشدر . کوریلدورکه
 دینی عبادت لکده اک یوکسکی بی منفعت
 اولایندر . بونیجه بی ، دین نظر نه الهک
 فللرینه اسناد اولونان وصف دزده چیقاره .
 بیایرز . اسلام الاهیاتیجیلرینه کوره ،
 الهک فللری ، معالی بالافراس ،
 دکدر . دیمک که فللرک اکبوسک اولانلری
 فرض سنز ، عوض سنز ، یایامش اولانلریدر .
 بر حدیث شریفه کوره ، اسلام اخلاقک
 منتهاسی ، فردلری ، اخلاق الاهی الیه
 تخلق استدر مکدر . شیمدی ، بونک
 ندمک اولدینی آکلاشیایور : انسانلرک
 اخلاق الاهی الیه تخلق ایتمدی ، اکبویوک
 فداکارلاری فرض سنز ، عوض سنز ، کوسترش سنز ،
 افتخار سنز یایمسی دیمکدر .
 بواقدهلر بزه قیمتلرده ، فائده به ارجاع
 ایدیله من بدیمی بر ماهیت اولدینی کوستردی .
 بوماهیت ، حق اقتصادی قیمتلرده ییللم
 واردر . مثلا لوکس اشیانک چوق بهالی
 اولمسی ، چوق نادر اولدینی ایچین دکل ،

بلکه زیاده سببه تقدیر اولوندینی ایچیندر .
 الماس ، الیه ، ایچی ، نک دکری ، نه
 چوق نادر اولملرندن ، نهده بر فائده بی
 حائز بولونملرندن . بونلر دن داها نادر ،
 داها فائده لی بر چوق طاشلر واردر که بهاجه
 هیچ بر امتیازلری یوقدر .
 بوتشر بخلردن آکلاشیایورکه ، حیاتک
 بودجه سی بر چوقلرینک ظن استدیگی کی ،
 آرزومه مقابل چوق منفعت استحصاله
 چالیشمق ، قانونه تابع دکدر . یاشاق ،
 داغا بویوک تمکله لره آتیه رق ، بویوک
 مصرفلره کیریشرک بویوک وجدلری
 آرامقدر . بوندن دولاییدرکه انسانلرجه
 اکقیمتلی اشیا ، کندیلری ایچین اک فائده لی
 اولان شیار دکل ، اک چوق وجدورن
 شیلردر .

۲ — دینی ، اخلاق ، بدیمی
 معالومی ، اقتصادی قیمتلرک فائده الیه
 اولان رابطه سی تمعیق استک . شیمدی ده
 بونلرک طائدا اولدقلری اشیانک مادی طبیعتیه
 علاقه دار اولوب اولمادینی آرایلم :
 حکملر ، (شاییت حکملری) ، (قییهت حکملری)
 نامرلیله ایچی به آریایر . شاییت حکملری
 اشیا مادی طبیعتلرندن صادر اولان وصفلری
 اسناد ایدر . شکر طائیلدر ، سولفاتو آچیدره

شبهه سز ، سنجاغلك بوبوك قيمتى مادى طبيعتندن صادر اولمش دكلر . انسانده ، عضويجه برحيواللا ، عيندر . فقط ، صواقنده برحيوال لاشمى كورولديكى زمان ، يالكز موقمك تمزلكى نقطه سفندن اهميته آيئير . حال بوكه برانسان جنازه سنه تصادف ايديلسه ، اخلاقي تاثيردن دولابى اوراده بوبوك برنجج ، بوبوك برغليان وجوده كليلر . ديمك كه انسانه ويريلن قيمت هضويقتدن دولابى دكلر . بو پوسته پولى بركاغد پارچه سفندن عبارتدر . بو كاغد پارچه سفنده زونى توليد ايده جك هيچ برمادى خاصه بوقدر . فقط ، بو پوسته پولى بعضاً بوبوك برزوته باعث اوله يليلر . الماسله ، اينجينك ، كوركا دانتلانىك قيمتلىرى مودانك كيفنه كوره دكيشديرنده ، هيچ شبهه بوق بونلك مادى طبيعتارى دكلر .

بوافاده لردن آكلاشيلبوركه قيمت ، هم فوق المنفعه ، همده فوق الماده رماهيتدر . قيمت حكملرنده ، مجرد عقل حاكم اولماديني ايچين ، قيمتلىرى عيني زمانده فوق العقل رماهيتدر . كورولوبوركه انسانك اك چوق اهميت ويرديكى « عقل » ملكه سى يالكز شائيت حكملرنده حاكم اوله يليلور ، قيمت حكملرنده حاكم اوله ميور ، قيمت حكملرنده حاكم اولان حساسيته زردر كه او كاغذ قاب

آتش ياقار ، ديديكمز زمان ، بو حكملرمز برر شائيت حكميدر . زيرا ، طائليق شكرك ، آجياق - سوافاتونك ، ياقيجيلىق آتشك مادى طبيعتنده موجوددر ، شوشى مقدس ، ابي ياخود كوزه لدر ديديكمز زمان ، بو حكملرمز برر قيمت حكميدر ، بعضى نظريه جيلره كوره شائيت حكمارى كې ايشيانك مادى طبيعتندن صادر اولديني ايچين ، قيمت حكملرى ده شائيت حكمارى كې ايشيانك مادى طبيعتنى كوستيرر . حال بوكه برچوق احوالده ، بر شينك مادى خاصه ، لريله كنديسنه ويريلن قيمت آراسنده هيچ بر رابطه موجود دكلر .

مثلا ، حجرالاسود اسلاميته چوق مبارك برطاشدر . امانات مباركه چوق مبارك طائيلان ممزز بر كذار لردر . فقط بونارك مبارككى ، حجرالاسودك ، ياخود امانات مباركلك مادى جوهر لردنمى ايلرى كايور ؟ شبهه سزكه خايير |

وطنك سنجاغلى ده چوق ممزز ، چوق محترمدر . محاربه ده سنجاغلك دوشمان انه كچه مسمى ايچين ، بيكارجه عسكرلك حياتلىرى فدا ايتكلرى چوق كره كورولمشدر . حال بوكه سنجاق ، برصيريفه طاقلمش رنگلى بر قوماشدن عبارتدر .

فلسفې و بریسورز . بوبوك فزائسټ فیلسو .
 فارندن باسفال دیوروكه ، قلبك باشقه بر عقلی
 واردركه عقلك اوندن خبری بوقدر)
 قلبز دینی ، اخلاقی ، بدیعی قیمتاری
 آنلار ، اونلردن وجد آلیز بو وجدلرله
 سعادت ایچنده یاشار . عقلمز ایسه قیمتاری
 مادی قارولرله سوقمه چالیشیر . عقل بو ایتمه
 ، ووق اوله ماخجه عقل ایله قلب آراسنده
 غایت شدتای بر مجادله باشلار .

بو مجادله ، آشغیده کی اوج صورتدن
 بریله نهشته نیر : یا عقل ، قلبه غایبه چالدرق
 اونی استبدادی آلتنه آلیز . اوزمانه ،
 بو عقلك ساحبی ماده جبار کی بوتون قیمتاری
 انکار ایتر یا خود قاب ، عقله غالب کلدرك
 اونی تحکمی آلتنه آلیز . اوزمان ، بو قلبك
 ساحبی ، سر یون کی . عقولانه هیچ اهمیت
 ویرسن . و یا خود ، عقل ایله قاب ، مشترك
 نغمه نظرله بولدرق آرزنده آکلایشیرلر
 و هر ایکی طرفیه - هیچ ر مساعده و فداکاراق
 یا بقمیزین - نظمین ایدیجی جامع برسیستم
 وجوده کتیریرلر . اوزمان ، بو سیستمك
 صاحبنه فیلسوف اولدی دیرز .

دعكك فیلسوف عقایله قلبی تالیفه
 چالباشار ، مثبت علملرله قیمت دویدولری
 اراسنده کی اختلافی دائمی برصلیح و آهنگ

حالنه کتیرمه یی غایه آتخان ایدن بر کیمسدر .
 اثر آداملرك عقایله قلبی آراسنده
 کندیا کندن بر آهنگ و وفاق بولوندی بی ایچین
 بو بی کیمسدرك فلسفه به احتیاجی بو قدر .
 فقط ، عقایله قلبی آراسنده شدتای مجادله
 موجود اولان بعضی کیمسدرله واردركه
 بونلرك بو حالدن قورتولمسی ایچین یئكانه چاره
 فلسفه به دوغرو کیتمكدر .

ضیا كوك آلپ

تورك دولتنك تكاملی

(۳)

كوچوك ایل

كوچوك ایل ، « دورت بوی » كسیایی بر
 وحدت حالنه کیرمسی دیمكدر . بوبلرك
 مطلقا دورت اولمسی ، جهتلرك دورت
 اولمستندن ایلری کلیر .

كوچوك ایل ، « كوچوك نانوریم »
 آدینی ویره بیله جكیز بر دینی سیستمه استناد
 ایدر . توركلك (بوی) دورنده ایکن
 دینی سیستماری « توتهمیزم » اولدینی بعضی
 ایزلردن آكلایشایور . بوبلرك اتحاددنی
 كوچوك ایل ، تشكلی ایدرکن ، بو توتهمیزمك

ناصیل که آوک تاگری ، کوک توراب ، کوک
سنجاق تعبیرلرنده (کوک) کلمسی ریبه
(ماوی) کلمسی قویه باز .

لسانمزده رنکارک ایکی آدی اولانلری ده
بوصایدقارمه منحصردر - اونکی رنکارک
یالکز بر آدی واردر : مور ، صاری ،
یشیل ، بوز ...

بوخصوصیتلر کوسترتورکه دورت
جهنک تمثاللری اولان بودورت رنک ،
تورکجهده معنوی ماهیتی حالا محافظه
ایدیور . بوندن باشقه ، بونرکی درت
جهته منسوب اولان دورت دگرک آدلرندهده
کوربیورز :

جهنلر : شمال غرب جنوب شرق
دکزلر : قارا دگر آق دگر قیزیل دگر
(بحر احمر) کوک دگر (بحر ازرک)

بورنکاردن بیضیسینی ده جهنلره منسوب
روزکارلرده کوربیورز : قارایل (شمال
روزکای) کی . او حالده دیگر جهنلرده کی
رنکارهده (کونیل ، قیزیل ییل ، آق
ییل) دپیه ییلیرز .

کوچوک ناتوریزمک باشادینی زمانلرده ،
اشیایی ییلی ریبه قومقی ایچین . اولدی
رنکارنک دلالت ایندیکی جهنلرده صیرالامق
لازمی . میلاددن ایکی یوز دوغوز سنه

« کوچوک ناتوریزم » سیستمه منه استیحاله
ایندیکی کوربیورز .

شاهرانه برین اولان کوچوک ناتوریزمه
کوره ، دورت جهندن هرینک کنیدینه
مخصوص برقدسینی واردر ، بوقدسیتلر
برطاقم تمثاللره ارايه ایدیلیر :

بوتمثاللردن بریسی رنکلردر : آشاغیاده کی
دورت رنکدن هربری ، دورت جهندن
رینک قدسیتنه دلالت ایدر :

جهنلر : شرق جنوب غرب شمال
رنکار : کوک قیزیل آق قارا
معنوی تمثاللر اولانی بودورت رنکی
مادی رنکارله قاریش-دیرمالی ا نورکار
بودورت رنکی معنویاته حصر ایدمیلیمک
ایچین ، بونلرک مادی معنلرینه آری کملر
تخصیص اتمشالردر :

معنوی رنکار : کوک قیزیل آق قارا
مادی رنکار : ماوی قیرمزی بیاض سیاه
تورکجهده سلیقه صاحب اولانلر بولمامی
مترادفلر آراسنده کی درین فرقلری بیابلرلر :
مثلا سیاه چهره لی بر آدامک یوزی آق
اوله بیایر . بیاض چهره لی بر انسانک ده یوزی
قاراجیقاییایر . بوندن باشقه ، قیزیل انقلابچی ، قیزیل
سوسیالیست دینله بیایر ، فقط ، قیرمزی
انقلابچی ، قیرمزی سوسیالیست دینله مزه .

اول ايلك تورك اياخانلغى تاسيس ايدى
 « هوانغ نو » حكمدارى « مته » ، چين
 ايمپراطورينك قراركاه همومبىنى محاصره
 ايتديكى زمان ، استخداام ايتديكى دورت
 سوارى اواسنى آتلىرنك رنكارينه نظراً
 دورت جهته يولشديرمشدى . شرقدى كى
 لوانك آتلى كوك ، جنوبده كيلر قزىل ،
 غربده كيلر آق ، شمالده كيلر قارارنكلى ايدىلر .
 كوچوك ناووزىمى ابتدا « تسين »
 نهمين ، توركارنده كورپوروز .
 تسينلر ك ريسى (تسين - شى هوانغ -
 قى) قبل الميلاذ ۲۴۷ تاريخنده بوون چين
 دره بكارنى اورته دن قالدیره رق چينده
 مركزى بزايمپراطورلق تاسيس ايتدى ،
 چينده جاده لر آچدى ، داغلر دادى ،
 كندى همجه زاده لرينك آقنلرينه مانع
 اولق ايچين ۲۵۰۰ كيومترو اوزونلغنده كى
 چين سدينى يادى . چينليرى ماضيير سئلكدن
 قورنارمق ايچين كئشخانه لرى ياققله اهام
 اولوان بوجرىب ايمپراطور ، توركلرلا اون
 ابى حيوان آدندن عبارت اولان تورك
 تقويميله كوچوك ناووزىمى چينه ادخاله
 ايتدى (ادوارد شاوان) . تسينلره توره
 دنيانك دورت جهته سمانك دورت اوغلى
 تمثلى واداره ايدىوردى ؛

شرق جنوب غرب شمال
 كوك خان قزىل خان آق خان قاراخان
 جهتلر ك ايلكجه طاقم تمثالارى بونلردى .
 بوندن باشقه موسملردن هر برى ده جهتلردى
 برينك تمثالى ايدى :

شرق جنوب غرب شمال
 ايلك بهار باز صوك بهار قيش
 شمالك رنكى (قارا) اولديقى كى
 موسمى ده (قيش) دره . او حالده (قارا قيش)
 تعميرى فردى هميله دن دوغمش راستعاره
 دكلدر ، دىنى منطك وجوده كتيرديكى
 معشرى راصطلاحدر .

بونلردن باشقه ، هر جهتلك برحيوانه
 برعصردن عبارت اولان تمثالارى ده
 وارد :

جهت ۱ : شرق جنوب غرب شمال
 حيوان : قوبون قوش ايت طوموز
 عنصر : آفاج آتش دمير سو
 [اسكى توركلرده اساطيرى قوش
 (طوخرول) دره ، اساطيرى كوپكده
 (باراق) دره]

بوتمثالرك دورت جهته مائد قدسيتلرى
 ارائه ايتديكى سوبله مشدك . جهتلر
 بوقدسيتلرى زهدنى بولبور ؟ دورقايك

ابتدائی دبیار حفظہ یادینی تدقیق
کوستریورک قدسیتر زمرہ لک ، داها
دو خروسی زمرہ لک جوهری اولان
مشری وجدانک تمثالیدر .

اوحالده ، و تمثال دورت جهنه طاند
دکل ، باک اوجہنلره نسبت ایدیلن دورت
ویہ طانددر . بو تمثال آراسنده کی دورت
حیوان ، اسکی توتہ ملرک بقیلری اولمسی
مندانر . تورک تقوی اون ایکی توتہ مدن
مرکدرک شونلردر : سیچان ، اوکوز ،
پارس ، طاوشان ، اژدرها ، ییلان ، آت ،
قوبون ، طاوق ، ایت ، طوموز . جنلردن
هین حیوانک سنه سنده دو خانلر بربرله
اوله منزل ، ینه بونلر یکدیگریک تدفین
مرامنده بولونه مازلر .

بویلرک آیری تمثالری اولمسی ، هر بولک
کندی شخصیتی ، کندی مخصوص معشری
وجدان محافظه اشدبکنی کوستریر .
هر بولک آیری معبودی اولدین کی آیری
عبادتده واردر . شرقدہ کی بوی ایلک
بهارده کول خانہ قوبون قوربان ایدر ،
جنوبده کی بوی یازین قیزله خانہ قوش
قوربان ایدر ... الخ
مع مانیه ، بویلر خصوصی شخصیتلرینی
محافظه ایتمکله برابر ، هپسی مشترک بر شخصیتہ ،

مشترک بر معشری وجدانده مالک اولمشلردر
بر ایلک بویلری آراسنده کی بو وحدتی کوستریر
عمومی تمثالده واردر : دورت کوچولک
معبود اوقان ، آدی ببولک بر معبودک
اوغلر ایدر . شاه طایه ایلک ک تمثالہ
صاحک حایمی اوقان ، در :

ببولک معبوده سنه تک اورتہ منده
اوکوز ، قوربان ایدلریدی . (بواوکوز
تورکلرک قوخلاس ، آورو بولرک یاقدی کلری
قیمت اوکوز ایدر) یاقولرده دورت ببولک
شامان واردرک دورت جینی قیبل ایدر .
آلتای تورکلرندہ (اوقان) ک بولکر ایکی
اوقان واردر : سوغان ، دمبرغان ،
دیگک دیگر ایکیسی : اوقانک آناچ خان
اونوتولمشلردر . اوج اوغلردهده بولکر
اوقان ایکی اوقان کور بوزز ، قسط ،
آدری ، هینی معنای آقاده ایدن باغشده
کلردر :

آلتایده : اوقان سوغان دمبرغان
اوج اوقده : کول خان دکرخان طاق خان
قارقلرله چکبلر ، قازقلر ، اوج
قوربائلرده اوچر بولدی مرکبدر . دیگک
(کوچولک ایلک) دورتی اتموذجندن باشده
رده اوچل اتموذجی واردر .

بوی کبی، کوچوک ایلده ده موقراند .
 بویک فردلری بری برینه مساوی اولدقلری
 کبی، (کوچوک ایل) ک بویلری ده بکر بکرینه
 مساویدرلر . بوراده کی (آق)، (قاره) مثاللری ،
 طیفله ریشنده کوره جکمز (آق) و (قاره) دن
 باشقادر . برنجیلر ، قیمنجه مساوی اولدقلری
 حالده ، ایکنجیلر غیر مساویدرلر .

کوچوک ایل تصنیفی تام اولدوق بعضی
 جیتلرده کورپوز : کوک تورک هنهنه
 کوره (تورک خان) ک دورت اوغل واردی :
 خجکیل ، بارسجار (وارساق) ، تاوونک
 (اونون) ، ایلاق (ایل) . بونار کوک
 بوزک ایلانی تشکیل ایلدی اسکی بویلر
 آدلری اولوق هنهنلر .

بوغو خان منقبه مننده بوغو خانک
 دورت قارده می واردی که هر بری برجهته
 قومندان تین ایتشدی ، اورتکین ، قوتور
 تکین ، یوق تکین ، سونفور تکین .
 اوغوز منقبه کوره مغولی خانک ده دورت
 اوغلی واردی : قاره خان ، اورخان ،
 کرخان ، کرخان .

کوچوک ناتوریزمه شامانیزم آدی وریلر .
 دوروک روحایلری شمانلردی . یاقوتلرده
 هر بری بر جهتی تمثیل ایتک اوزره یالکز
 دورت بوزک شامان واردی . کوچوک

ناتوریزمه بویلری وایل تمثیل ایلدی مبودلر
 اورخون کتبه سنه کوره (رسو) آدی
 وریلر . بر سولر اولکلرک بر وصو
 پرلر بدر . بوغو خان منقبه سنه کوره
 دونوز اوغوزلری قوملانجودن کوچ ایتک .
 اجبار ایلدی بر سولردی . بر اولکلده
 اوطوره یامک ، حاکم اوله یامک ایچین ،
 اورانک بر صومی طرفندن قبول ایدیلک
 لازمدی آرپاد تورکاری بجا رستانی اورانک
 بر صومی نامه فتح ایتشدی .

آلتای تورکلرینه کوره ، بر سولرک
 بابایی (اوزان) بر بوزیک کوپکنده اوطورورده ی .
 اورادن مایه یوسکان بر چام آغاجی - که
 اوزانک تمثالیدر - اون آلتنجی کوک قدر
 یوکساملشدر . چامک بو بوسکلی ، اوزانک
 بوزوک ناتوریزمک بوزوک مبودی اولان
 (بابی اولکن) ، مساوی اولدینف کورتر .
 بر بوزینه حاد ایشلری بر سولر اداره
 ایدردی . یاقوتلرده بوزوک ناتوریزمک
 بوزوک لاهی اولان (آی توپون) بر بوزنده کی
 ایشاره هیچ لاریشماز ، حتی کندبسنه قوربان
 کسيلمه منی ییله ایستمن . اورته دنیا
 حاد ایشلری (اوزان) موقنده بولونان
 (اولو توپون) اداره ایدر .

بویلرک بر سولری ، کندی بویلر

اودر بوخان حریق
 اسیر ابدی بیکمانی .
 هندی ، مصری اودر یوتانی ،
 دکزلی اده طوتانی ..
 بوغازلردن قاچش ایکن ،
 استانبوله کیردی صاحباً :
 داغینه رق اوردومزی ،
 بارچالادی یوردمزی ..
 تیهزه آصادی بالطه :
 قورقابانه حاضر مالطه !
 خلیفه به وورده زنجیر ،
 شیرغلری ایتدی اجیر .
 غازیله آچوب دهوا
 شیخ اسلامدن آلدی فنوا ..
 هیچه صایوب کینه زهی ،
 آلت اوست دینجی ..
 او کوروندی بو اولکده :
 قالدی ایمان تمکده ..
 کسه بیه اوکا طوتساق ،
 حق اونونماز بز او فوتساق .
 مدینه نی ایتدی محبوس ،
 پیغمبری قبلدی مایوس ..
 هر ائده ساچای بلا ،
 اولدی هریر بر کربلا .
 بوتون دنیا اولنک قولی ،
 برحر قالدی : آنادولو !

آقینه ، قان دهواسنه نشوبق ایدر . اوغان
 ایسه بونلر آراسنده انتظامی تأمینه چالیشان
 بر حاکم موقننده در . حاصل کوچوک بر
 سولرک خصوصاً جیلغنی هنوز بولرک کوچوک ایل
 داخاندن انحلال ایتمک کنی کوستیر ، او خاک
 قدرتی ده کوچوک ایلک صالح نساننده کی
 قوتی ارانه ایدر . کوچوک ایلک تشکیلاتنده
 اساس اولان دورت ، بش و اوچ سایلر بیکلمه مقدس
 طایفه موده ، کوچوک ایل دورنن قالمدر .

ضیا کوله آلب

سرحد شعرلری

انکلیزدن صاقین

قاردهش ، دالفین چیمه یوله ،
 بر بول طوتکه امین اوله ..
 اوکده وارسه بر انگاز ،
 کیتمه صاقین ، فنا بوایز :
 چالماز یالکز او کیسه کی ،
 صویماز یالکز البسه کی ،
 روح کی ده بوتون صویار ،
 سنده نه حس ، نه دین قویار ..
 اوکجه چالار وجدانکی ،
 سوکرا آلیر وطنکی :
 وطنلری اودر ییقان :
 بوز دوکته وارث چیقاز ،

اودر آچان ناللمجهاد :
بورج زدر ، اوکا امداد .
اله ، رسول ، هب شيدل
شيمدی زدن بونی ايستر .

مملکت انطباعرندن :

— يقيق گوشكده برکون —

سنه زدر دجه واديسينك ، ريقه مسنده
اوزاق يرزه ناظر بره موقده انشا ايليش
اولان گوشك بونون يکيلکته رخمأ يقيق
گوشك ديه تسميه اولنور .

ضيا کولک آلب

جنتده

• سن شاقسك ، ديورلردی ، و آشكار پوزگده ،
زدن بره بر آجياق دويلم جو عشق سوزنده ،
تاروحي ساردي سانگه بر فرطك ، وق ، برقيش :
• نهدن ، نهدن برسوكلم بو جته گلمش ،
• آرا مزده نهدن آكبك اولسون او عشق بيلديزي ،
دوشونديگه ، آرنبوردي بورگده بر صيزي ،
بو جاله كولبوردي بر چوق كوزل قاديئر ،
شوخ حوريلر ، اله زنده ساري ، نيه كلر وار .
• هيچ رينك كوزل زنده خيالكي بولام ،
• اوزا تيلان اوكلاري قوفلامام ، بولام .
• سن اوزا قدن بونی كورمش ، سوينر ك فوشه شدك
برملكك ، برچيچكك ، جيوبلداني بر قوشدك :
• ايشته گلم ، آرنبورديك ، عشقك بيلديزي ،
• ييل سوكللم آرادم بن جنتده ده ايزني .

كره متلري هنوز قير من باشي محافظه
ابد يبور . كره چلر ينك يياضاني صولامش .
ياقنين زمانلرده بيلان باراقه نك نخته ساچاقاري
هنوز دو كوله مش . فقط سنه لردن بيري بر قارناك
بو واسي كي درينلكره باقن گوشك شيمدی به
قار آراللي بر متروكيت ايچنده چله سني
دولد بريوردي . هر باره ، هر ياز ، موسم زنده
اوراسي انتظامن بر قهوه خانه اولور ،
بر قاچ كون حمر سورديكن سوكره سونه
كيدردي .

كوزل بناك بر چوق استعدادله صالح
برلري هر ياز ، موسمده صيته لي بطاقلار به
چوير باير ، بر طرفنده خسته خانه ، برازداها
اوته سنده سلطاني مكني . وايكي مؤسسك
آراسنده چامورلو سولر فنا قوقولر نشر
ايدر دوروردي . بو حال سنه لرجه دوام
اتمشدي . هيچ بر رهاكار ال بو ايچنده بيك بر
استعدادي صاقلايان بو كوزله بره دو قوناماش

احسانه حامد

بو قدي اولمش برلى بر نمامده جانلاند ران
 صر طيب ايماعيل حنى ك دانما كوشك
 اطرافنده هنوز كوزه كارى غير مكشوف
 قان برلى نافذ نظر ليه نهرى ايدبور
 كونده ريكيكله اوزالرى كوزه لاشد ريبور
 دجه لك شفاكار آفاملانده اوزاقدن
 بر قاتال يوانى كى كورون مکتبه ، خسته
 طامه ، كوزل كوشك يكي بر رعيات
 ااده ايند ايماعيل حنى ك قارشى قلم
 شكران ومنت حبلرله دولو اولدى
 حاده اورادن آردلم .

على زهت

خلق ماصالى :

بيلان بگله پلتان بك

- ۱ -

رهاشاهك هج اولادى اولبوردى .
 بر صباح ، نازدن سوگرا الله بالوادی :
 اللهم ، بگا بر اولاد وير . خانم سلطان ،
 بيلان دوغور سهيله راضى يم ! و بودادن
 سوگرا ، جوق كچمدهدى ، خانم سلطان
 كه قالدی ، دوقوز آي كچنجه خانم سلطاني
 آخري طوندی . فقط ، هانى ليه سرايه
 كتير بلبس ، خانم سلطانه دوقوزور دو قونماز

كيدن گانه خسته خانه ايه مكنتي سينه لر
 وداهيك چوق خسته قله مرروض راقان
 اورلى هينا تسليم ايدورلدى .

خسته خانه ده دوارله شلالان خستار
 هوانك كتير ديكى بكي بكي خسته قله
 مضرب قابرلدى .

سينه منده فيضل دجه ليه سانلایان
 بو ادينك صاخ ساحلنده مكه و سهر جهلك ،
 اهاكارلنك ائنده اربه اربه صولش ، قدي
 اولمشدى .

دون كوشك كيدبكم زمان صفتكار
 رانك نماسيله ايچنده ساتلى و آشكاره قدار
 كوزه لكار و ارسه تسبق ايدمش ، اواسى
 بطالق كوزه ل بر چيچكلك اولمش كوشك
 نارين چيچكله روحا مست ايدمى
 فوقور و ريبوردى .

بو بون كوكل شاه بلك درين بر نهمرايچنده
 آرابا ، آرابا بولامادىنى طيبى كوزه لكار
 وراده نه قدار چوقدر . دجه طبيعتك اك
 كوزه ل شغرى بسته بور . قارشى بافده
 باشلىرى اوكلرينه ائش بوغداى ، اربه
 باشقلىرى كوشك دارلاقيله قاريدمش
 آلتون رنگنده كور برضا كى بارلابور ،
 بايور كيدى . كوز آلايلديكنه باشقه ،
 باشقه شكلرده رنگدن رنگه كيردن منظره لره
 فوقنى نطمين ايدبوردى . . .

یرده دوشه رك جان ویردی . بو تون اهلر بوسورته
 طاتلی جانلردن آریلیورلردی . صاخ قالانلرده
 ئولوم قورقوسيله كیزله نیشلردی . آرتق
 شهرده هیچ برابه بوله میورلردی . سرای
 آداملری ، مهلك امامنی چاغیره رق اوندن
 مطلقا برابه بولوب كوندیره منی ایسته دیلر :
 بولماز سیه یاشی کسیله جگدی ا امام تلاشله اوه
 كه رك مسئله نی قاریسنه آكلاندى . امامك
 قاریسی ، اووه ی قیزی هیچ سومزدی :
 بو تون آرزوسى یوقیز جنك نارین وجودینی
 اورتهدن قالدیرمقدی . قوجه نك كتیردیكى
 خبری ایشیدنبجه ، ایچندن سوبندی .
 دیدی كه قوجه جنم ا سن هیچ مراق ایتمه
 بن یوكون برابه بولهرق سرابه كوتورورم ،
 صافدل امام ، قاریسنه خیرلی دعالرایده رك ،
 راحت برقله اودن چیقوب کیتدی .

امامك قاریسی ، اووه ی قیزی چاغیردی :
 ه طایسه جگم ، ابکی ساعته قادار حاضر اول ،
 منی پادشاهك سرابسه كوتوره جگم ،
 هر كده كورده بكك كوزله شیلری بوكون
 كوره جگكك ، دیدی . واكرفی برچارشاق
 ایسته لك ایچین ، اوزاقده اوطوران بر
 احبابك اوینه کیتدی . طایسه ، ذکی بر
 قزدی . اوسیراده سرابه کیته نك نهدیك
 بولدیغنی آكلامشدی . سرابك ایچنسه

اولوب ییتلر ، فصیلکیرله یاقین مهله ره
 پایلامشدی . طایسه ، اووه ی آنه سنك
 کندیسینی ئولمیه كوتوردیکنی سزدی .
 بکزی كول کبی اولدی . قای چارپنه
 باشلادی . بو قورونج ئولومدن قورتوباق
 ایچین نه یایمالیدی ؟ هان ، خاطرینه امید
 ویریجی رفکر کلدی : آنه سنك ، زارینه
 کیتك . او ، نه زمان بر دارافه دوشسه
 آنه سنك مزارینه کیدردی . بو تون دردینی
 آنه سنه سوبلر ، آغلار ، آغلار لا
 بکلردی . آنه منی ، برقادین اولیا اولدینی
 ایچین ، طوراغك آلتندن دله كه رك
 قیزیسه نسل ویرردی . چوق کره اونی ،
 اووه ی آنه سنك حاضرلامش اولدینی
 تملکاردن قورتارمشدی .

طایسه ، بو كوزده آنه سنك یانك كه رك ،
 باشی مزار طاشنه دایادی ، سمتر صداسز
 آغلاننه باشلادی . طوراغك آلتندن
 شفقتلی برس سوردی : قیزم ، نه یچین
 آغاپورسك ؟ طایسه ، دوشرولدی ،
 آنه نك شفقتلی سینی دویونجه بردنبره
 بوشاندی هنجیره هنجیره دیدی كه اووه ی
 آنهم بوغز بنی یوس بو تون ئولدورمك
 ایستبور . سرابه ابدیه كوتوره جك . اورابه کیردی
 اهلرله هپی یرده دوشه رك جان ویردیلر . یابن

برابر آیری راودایه بالدیرلانی لازم کلدیگی .
پوقسه خانم سلطانیه ایه صروب زهره یه
پله جگنی بیادردی .

پادشاه ، ییلان ایچین آیری راودا
حاضرلانندی ا اوراده بریاتیق پایدردی .
ییلانی ، یکی اودایه کونوردیلر . صباح ،

آشام بررتجیره سودورک بسله ، که باشلادیلر .
طایشه ، ابدلک آیاق زری اولمق لوزره
برچوق آلتونلره اوبنه دوندی . اوودی

آنه سی حسدنن نه پاه جغنی شاشیردی .
رقاچ هفته سوکرا ، پادشاه اوغلنک
بو بودیگنی کوردی . اوکا اوقویوب یازه

اوکره تک ایچین برخوجا طودی . بخوجا
هان اوکون تولدی . بوندن سوکرا
طوتولان خوجا رک هبسی ده بررور جان

ویردیلر . اک سوکرا باشقه خوجا بوله باشجه
مهلنک امامندن برخوجا ایسته دیلر . اوده
ینه ایشی قاریسنه آکلانندی . قاریسی ده سن

مراق ایچمه ، بن بوکوف سرایه برخوجا
کوندریم ، دیدی ، طایشه یه ایکی ساعت قادار
حاضرلانمینی تنبیه ایتمدی . طایشه ، ینه ،

آنه سنلک مزارینه کیتدی . آنه سی
دیدیکه د قیزم ، ییلان بک سکا دو قونملا .
اوکا خوجا ق ایچکنن هیچ قورقا ،

طایشه ، بسوز اوزرینه ، نورق قیزین

آغلامایده کیم آغلا سین ؛ طوراغک آلتندف
کن سن شو صورتی جواب ویردی :
ه سوکیل قیزم ا بن وارکن سکا هیچ برضاق

پاهمازلر ، مزایه کیتمکنن قورقا ، طام
ساملنک لارننده کی چو جوق ، برانسان یاورومی
دکل ، بریلا ندر . سن کیدر کیشمز برقازان

دولومی سود ایسته ا سودی کورونجه
ییلان ایچمه ایچین قازانک ایچمه کیرر .
قارنی دویردینه کدن دولابی آرتق سنی

ایصیرماز . خانم سلطانیه ایشک بجه دن
قورتاره چنک ایچین سکا چوق آلتونلر
ویردیله طایشه بسوزلری ایشیدنجه ،

سونه رک اوه کلدی . ایسه سنی دیکشیروب
اووهی آنه سنی بکلدی . اووهی آنه طایشه یی
حاضرلانمش کورونجه آلدی ، سرایه

کوتوردی . ده ایسته ، برابه ا ه دیه رک
خانم ساملنک اودامنه چیقارتدی . کندیمی
اوراده دورمق ایسته مدهی ، اوه دوندی .

طایشه ، برقازان سود کیتیردی . ییلان
سودی کورونجه قازانک ایچمه سوزولدی .
طایشه ، قازانک قباغنی قاپه رق خانم ساملنک

برارکک چو جوق دوغوردینن مزده کلدی .
پادشاه قوشدی ، کلدی ، اوغلان کورمک
ایسته دی . طایشه ، اوغلنک نه شکله بر

اوغول اودینن آکلانندی ، پونک قازانک

اووهی آتیه سیه برابرسرایه کتدی . یلان
بکله اوقونغه باشلادی . اوچ آیده ییلان بک
بوون ییلکیری اوژمندی . طایشه . درک
پیتدیکنی خبر وردی . بویوک احسانلر
آلرق اوینه دوندی . اووهی آتیه حسدنن
ینه پانلامه باشلادی .

بر آرزو کرا ، پادشاه اوغانی اولندیرمه
قالقیدیدی . فقط ، هانکی قیزی کلیم دیه
ییلان بکک اوداسنه سو قدیلسه اودادن
صباحلین جانمز جنازه منی چیقاردیلر .
برچوق قیزلر بو اوغور سر کلینلکه اوغرادندن
سو کرا ، آرتق ییلان بک بکی کلین بولسامنه
باشلادیلر . سرای خلقی بوسفرده مچلهک
امامنه باش ووردیلر . امام ابشی قاریسنه
آکلاندی . قاریسی سن اوزوله ا بن
بوکون سرایه کلینک بر قیز کونوروم
دیدي .

طایشه یینه حاضرلامه منی تئیرله دی .
طایشه ، بو شهر اولومدن قورولوش
اوله مایه منی دوشونه رک آغلابه آغلابه
آتیه منی کتدی . آتیه منی دیدی که قیزم .
آغلایا ا ییلان بکک فرق قات کوماکی وار .
سنده اوزر بکک فرق قات البسه کی ا اوبر
کوملکنی سویدنجه سنده بر کوملکنی
چقار . او اوتوز دونوز کوملکنی

سویدندن سو کرا ، آرتق ییلان کی صوفه ساز .
قرقنچی کوملکنی سویدندن سو کرا .
اوقات کوزل بر شیزاده اوله جتی : بوزینه
باقنه بر نورلو دویه مایه چفسک .

طایشه ، بوسوزلری ایشیدنجه ، چابوق
اوه کلدی . فرق قات کوملکی بری بری
اوزرینه کیدکن سو کرا ، اووهی آتیه سیه
برابر سرایه کتدی . اوکیجه نکاحنی
قیهرق کلین ایشیلر . ییلان بک ، کلین
خانمندن سو بونعه منی رجا ایتدی . کلین
خانمده ابتدا کوه بکک سو بونعه منی لازم
کلدیکنی آکلاندی . کوهی برنجی کوملکنی
سویدی ، کلینده برنجی البسه منی چقاردی .
بوسوبونملر قرقنچی کوملکه قدر دوام
ایتدی . ییلان بک قرقنچی کوملکنی ده
چیقاردن سو کرا ، کوزه لنگه اشی
اولمایان بر شیزاده سو رتنده میدانه چیقدی .
طایشه سلطان ، بیک جانن بیک جانه بودنیا
کوزلی شیزاده به کول وردی .

صبح ارکندن ، طایشه کده جنازه منی
چیقارمق ایچین ، شیزاده داره سنک طایشه کلنر .
کلین خانمک راحت راحت او رومقده اولدیننی
ایشیدوب حیرنده قالدیلر . هله اووهی آتیه
حسندن چیلدره جق رخاله کیردی .

مایه منی وار